

פרשת ויצא תשע"ד
יעקב ועשו

בראשית פרק כה

(כג) וַיֹּאמֶר יַקְנוֹךְ לְהָ שְׁנֵי <גֵיִים> גֹּזִים בְּבִטְנֶךָ וְשְׁנֵי לְאֵמִים מִמַּעֲיֶךָ יִפְרְדּוּ וְלֹאִים מְלֵאִים יִאָּמְצוּ וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר: ...

(כח) וַיֵּאָהֵב יַצְחָק אֶת עֵשָׂו כִּי צִיד בְּפִיו וַרְבֵּקה אֶהְבֶּת אֶת יַעֲקֹב: (כט) וַיִּזְדַּק יַעֲקֹב נִזְיָד וַיִּבְאָ עֵשָׂו מִן הַשָּׂדֶה וְהוּא עֵיף: (ל) וַיֹּאמֶר עֵשָׂו אֶל יַעֲקֹב הֲלֵעִיטְנִי נָא מִן הָאָדָם הָאָדָם הַזֶּה כִּי עֵיף אֲנִכִי עַל כֵּן קָרָא שְׁמוֹ אֲדָוִים: (לא) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב מִכְּרָה כִּיֹּם אֶת בְּכֹרְתֶךָ לִי: (לב) וַיֹּאמֶר עֵשָׂו הִנֵּה אֲנִכִי הוֹלֵךְ לְמוֹת וְלָמָּה זֶה לִי בְּכֹרָה: (לג) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב הַשְׁבִּיעָה לִּי כִּיֹּם וַיִּשְׁבַּע לוֹ וַיִּמְכֹּר אֶת בְּכֹרְתוֹ לְיַעֲקֹב: (לד) וַיַּעֲקֹב נָתַן לְעֵשָׂו לְחֶם וַנְּזִיד עֲדָשִׁים וַיֹּאכַל וַיִּשְׂתֶּה וַיִּקֶּם וַיִּלְךְ וַיִּבֹז עֵשָׂו אֶת הַבְּכֹרָה:

רש"י
(כג) וַיֹּאמֶר ה' לָהּ - על ידי שליח, לשם נאמר ברוח הקודש והוא אמר לה: **שני גוים בבטנך** - גיים כתיב, אלו אנטונינוס ורבי, שלא פסקו מעל שולחנם לא צנון ולא חזרת לא בימות החמה ולא בימות הגשמים: **ושני לאמים** - אין לאום אלא מלכות: **ממעריך יפרדו** - מן המעים הם נפרדים, זה לרשעו וזה לתומו: **מלאים יאמץ** - לא ישוו בגדולה, כשזה קם זה נופל, וכן הוא אומר (יחזקאל כו ב) אמלאה החרבה, לא נתמלאה צור אלא מחורבנה של ירושלים: (כח) **בפיו** - כתרגומו בפיו של יצחק. ומדרשו בפיו של עשו שהיה צד אותו ומרמהו בדבריו: (כט) **ויזד** - לשון בישול, כתרגומו: והוא עיף - ברציחה, כמה דתימא (יירמיה ד לא) כי עיפה נפשי להורגים:

(ל) **הלעיטני** - אפתח פי ושפוך הרבה לתוכה, כמו ששנינו אין אובסין את הגמל אבל מלעיטין אותו: **מן האדם האדם** - עדשים אדומות, ואותו היום מת אברהם שלא יראה את עשו בן בנו יוצא לתרבות רעה, ואין זו שיבה טובה שהבטיחו הקב"ה, לפיכך קצר הקב"ה חמש שנים משנותיו, שיצחק חי מאה ושמונים שנה וזה מאה שבעים וחמש שנה, ובישל יעקב עדשים להברות את האבל. ולמה עדשים, שדומות לגלגל שהאבלות גלגל החוזר בעולם (ועוד מה עדשים אין להם פה כך האבל אין לו פה שאסור לדבר. ולפיכך המנהג להברות את האבל בתחלת מאכלו ביצים שהם עגולים ואין להם פה, כך אבל אין לו פה כדאמרין במועד קטן (כא ב) אבל כל שלשה ימים הראשונים אינו משיב שלום לכל אדם וכל שכן שאינו שואל בתחלה, משלשה ועד שבעה משיב ואינו שואל וכו'): (לא) **מכרה כיום** - כתרגומו כיום דילהן, כיום שהוא ברור, כך מכור לי מכירה ברורה: **בכרתך** - לפי שהעבודה בבכורות, אמר יעקב אין רשע זה כדאי שיקריב להקב"ה: (לב) **הנה אנכי הולך למות** - מתנודדת והולכת היא הבכורה שלא תהא כל עת העבודה בבכורות כי שבט לוי יטול אותה (ועוד) אמר עשו מה טיבה של עבודה זו, אמר לו כמה אזהרות ועונשין ומיתות תלוין בה, כאותה ששנינו אלו הן שבמיתה שתויי יין, ופרועי ראש. אמר אני הולך למות על ידה, אם כן מה חפץ לי בה: (לד) **ויבז עשו** - העיד הכתוב על רשעו שביזה עבודתו של מקום:

בראשית פרק כז

(יט) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל אֲבִיו אֲנִכִי עֵשָׂו בְּכֹרְךָ עֲשִׂיתִי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלַי כֹּיֹם נָא שָׁבָה וְאֶכְלָה מִצִּידִי בַעֲבוּר תִּבְרַכְנִי נִפְשֶׁךָ: ... (מא) וַיִּשְׁטֹם עֵשָׂו אֶת יַעֲקֹב עַל הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בְּרָכוּ אֲבִיו וַיֹּאמֶר עֵשָׂו בְּלִבּוֹ יִקְרְבוּ יָמֵי אָבֶל אָבִי וַאֲהַרְגֶה אֶת יַעֲקֹב אָחִי:

רש"י
(יט) **אנכי עשו בכורך** - אנכי המביא לך, ועשו הוא בכורך: **עשיתי** - כמה דברים כאשר דברת אלי: **שבה** - לשון מיסב על השלחן, לכך מתורגם אסתחר: (מא) **יקרבו ימי אבל אבי** - כמשמעו, שלא אצער את אבא. ומדרש אגדה לכמה פנים יש:

בראשית פרק ל פסוק כה

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר יִלְדָה רַחֵל אֶת יוֹסֵף וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל לְבָן שְׁלַחְנִי וְאֶלְכָה אֶל מְקוֹמִי וְלֹאֲרָצִי:

רש"י
כאשר ילדה רחל את יוסף - משנולד שטנו של עשו, שנאמר (עובדיה א יח) והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש, אש בלא להבה אינו שולט למרחוק, משנולד יוסף בטח יעקב בהקב"ה ורצה לשוב:

ספר ליקוטי מוהר"ן - מהדורא קמא סימן יט

ספרא דצניעותא :

תפלה לחבוקק הנביא על שגינות וכוי (חבוקק ג) :

איתא בספרא דצניעותא, פרקא קדמאה (זהר תרומה, קע"ו) :

עד לא הוי מתקלא, לא הוי משגיחין אפין באפין :

[א] כי קשה להעולם : על מה צריך לנסע להצדיק לשמע מפיו, הלא אפשר לעין בספרים דברי מוסר? אך באמת הוא תועלת גדול, כי יש חלוק גדול בין השומע מפי הצדיק האמת בעצמו ובין השומע מפי אחר האומר בשמו ; מכל שכן כששומע מפי ששמע מפי השומע, כי יורד בכל פעם מדרגא לדרגא רחוק מפי הצדיק. וכן בין השומע מפי הצדיק למעין בספר הוא חלוק גדול ביותר :

[ב] כי צריך לזכך את הפנים, שיוכל כל אחד לראות את פניו בפנים שלו כמו במראה, עד אשר בלא תוכחה ובלא מוסר יתחרט חברו תקף על מעשיו, רק ממה שיביט בפנים שלו, כי על ידי שיביט בפנים שלו יראה את עצמו כמו במראה, איך פניו משקע בחשך :